

Araştırma Makalesi • Research Article

Gençlik ve Spor İl ve İlçe Müdürlüklerinde Görev Yapan Personelin Sporda Sürdürülebilirliğe İlişkin Tutumlarının Belirlenmesi: Ege Bölgesi Örneği

Determining the Attitudes of the Personnel Working in Provincial and District Directorates of Youth and Sports towards the Sustainability in Sports: An Aegean Region Example

Mehmet Şahin*, Ali Serdar Yücel**

Öz: Bu çalışmada, Gençlik ve Spor İl ve İlçe Müdürlüklerinde görevli personelin sporda sürdürülebilirliğe ilişkin tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma betimsel tarama modeli niteliğindedir. Araştırmada anket (survey) tekniği kullanılmıştır. Araştırma evrenini Ege Bölgesindeki Gençlik ve Spor İl ve İlçe Müdürlüklerinde yönetici, antrenör ve sportif eğitim uzmanı olarak görevli 400 personel oluşturmaktadır. Örneklemi ise kolayda örnekleme yöntemiyle seçilmiş 281 çalışan oluşturmaktadır. Çalışmanın verilerine 2020 yılı öncesinde ulaşılmıştır. Fırat Üniversitesi Etik Kurulu Başkanlığı'nın 05.04.2018 tarih ve 15 sayılı kararıyla çalışmanın etik kurallara uygun olduğuna karar verilmiştir. Veri toplama aşamasında araştırmacı tarafından oluşturulan kişisel bilgi formu ve Koçak ve ark. (2015) tarafından geliştirilen (SSÖ) Sporda Sürdürülebilirlik Ölçeği kullanılmıştır. Veriler tanımlayıcı istatistikler ile Kruskal Wallis ve Mann-Whitney U testi kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmada, çalışmaya katılan personelin SSÖ'nün tamamında ve alt boyutlarında olumlu sürdürülebilirlik tutumuna sahip oldukları tespit edilmiştir. Sonuç olarak; personelin sporda sürdürülebilirliğe ilişkin farkındalıklarının artmasının, ülke genelinde sporun gelişimi ve bu gelişimin sürdürülebilirliğinin sağlanması açısından bir kazanım oluşturacağı öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Spor, Sürdürülebilirlik, Personel, Tutum

Abstract: This study aims to determine and analyze the attitudes of the personnel working in Provincial and District Directorates of Youth and Sports about the sustainability in sports in terms of different variables. The research is a descriptive survey model. Questionnaire (survey) technique was used in the research. The research population consists of 400 personnel working as managers, trainers and sports training experts in the Aegean Region Provincial and District Directorates of Youth and Sports. The sample consists of 281 employees selected by convenience sampling method. The data of the study was reached before 2020. With the decision of the Ethics Committee of Fırat University dated 05.04.2018 and numbered 15, it was decided that the study was in compliance with the ethical rules. During the data collection stage, the personal information form created by the researcher Sustainability in Sports Scale (SSI) developed by Koçak et al. (2015) was used. The data were analyzed with descriptive statistics using Kruskal Wallis and Mann-Whitney U tests. In the research, it was

* Sportif Eğitim Uzmanı, Aydın Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü

ORCID: 0000-0002-9596-6144 memedsahn@gmail.com (Sorumlu yazar)

** Doç. Dr. Fırat Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yöneticiliği Bölümü

ORCID: OR0000-0002-4543-4123 asyucel@firat.edu.tr

Received/Geliş: 01 July/ Temmuz 2020

Accepted/Kabul: 12 April/ Nisan 2021

Düzeltilme/Revised form: 05 April/ Nisan 2021

Published/Yayın: 31 August/ Ağustos 2021

determined that the personnel participating in the study had a positive sustainability attitude in the whole and all sub-dimensions of the SSÖ. As a result; personnel are expected to increase the awareness of the sustainability of sports in the country, and provide an improvement in the development of sports throughout the country and in providing a sustainable foundation for the next generations by ensuring the sustainability of this development.

Keywords: Sport, Sustainability, Staff, Attitude

Giriş

Sürdürülebilirlik, insan unsuruna bağlı olarak doğal kaynakların kullanımı, hava kirliliği, atıklar, çevre, ekonomi, kalkınma gibi kavramlarla ilişkili olarak kullanılmaktadır (Akgül, 2010: 133, 135).

Sürdürülebilir gelişme, toplumları, hayvanları, bitkileri, eko sistemleri, doğal kaynakları içine alan ve yoksulluk, cinsiyet eşitliği, insan hakları, herkes için eğitim, sağlık, insan güvenliği, kültürlerarası diyalog vb konularla ilgili sorunları bir araya getiren bir kalkınma görüşüdür (Koçak vd., 2013). Sürdürülebilir kalkınma kavramı ekonomik, sosyal ve çevresel boyutlarıyla geniş ve kapsamlı olduğundan bu boyutlarda gerçekleşen değişimlerin etkileri de çok yönlü olmaktadır. Çok yönlülüğün yanında sürdürülebilir kalkınmanın dinamik yapısı da konunun algılanmasını ve değerlendirilmesini güçleştirmektedir (Yıkılmaz, 2011).

Bu çerçeveden bakacak olursak sürdürülebilirliği, etkileşime girdiği bileşenleriyle bütünlük arz eden, kesintisiz devam edecek bir planlama, uygulama ve bu aşamaların kontrolünü sağlayacak yönetme süreci olarak ifade etmek mümkündür.

Sürdürülebilirlik Bileşenleri ve Spor İlişkisi

Spor, günlük yaşamın stresinden uzaklaşmak, sosyalleşmek, boş zaman uğraşı, eğlence, sağlık vb. gibi pek çok nedenle yapılabilir (Demirci, 2008). Ayrıca, çevreye uyum, toplumlar ve ülkeler arası birliktelik ve barış adına yapılan etkinliklerin tamamı olarak da ifade edilebilir (Doğan, 2005). Farklı alanlara temas etmesinden, çeşitliliğinin ve yapıma alanlarının fazlalığından ve kendi içindeki ekonomik büyümeden kaynaklı endüstrileşmesinden ötürü sporu, sürdürülebilirlik ve alt bileşenleriyle kolaylıkla ilişkilendirebiliriz. Çünkü sürdürülebilirliğin alt bileşenleri ve spor, ortak alanlar paydasında birbirlerini kapsayarak etkileyen durumdadırlar.

Geçmişten bugüne kadar yaygın bir şekilde devam eden spor faaliyetleri ile sürdürülebilirlik ilişkilendirildiğinde, tüm spor katılımcılarının kabullendikleri rollere ve spor faaliyetlerine bağlı olarak sürdürülebilirliğin gelişebilmesi için üç önemli kavram belirtilmektedir. Bunlar, spor ve çevresel koruma, spor ve ekonomik gelişim ve spor ve sosyal eşitlik, sosyalleşme kavramları olarak adlandırılmaktadır (Department For Culture, Media and Sport (DCMS, 2018'den akt: Yazıcı, 2014). Nitekim Koçak, Tuncel ve Tuncel (2013) tarafından yapılan çalışmada sporda sürdürülebilirlik, çevresel, sosyal, ekonomik, örgütsel, bireysel değerlerin gelecek kuşaklar için korunması ve kesintisiz olarak spora katılımın sağlanmasını içeren bir süreç olarak değerlendirilmiştir. Sporda sürdürülebilirliği pek çok kavramı içinde barındıran, bireyler üstü yapılanmış kurumların organizasyonuna ve planlamasına ihtiyacı olan toplumsal bir süreç olarak tanımlayabiliriz.

Çevresel Sürdürülebilirlik ve Spor

Çevresel sürdürülebilirlik, teknolojik gelişmelerle beraber kendini gösteren çevre problemlerinin ve yıkımlarına engel olmak ve doğal yaşam alanlarının korunmasını gözeterek doğa ile uyumlu olmayı hedef alan bir yaklaşımın benimsenmesidir. Spor alanında ise çevresel sürdürülebilirlik kavramı sürdürülebilir gelişmenin bir parçası olarak değerlendirilmektedir. Bu anlamda spor ve rekreasyon alanları için çevresel sürdürülebilirlik, tesislerin kaliteli bir yaşam için kullanılması, işlevsel ve niteliksel özellikleri ile nesillere aktarılması ve devamı için organizasyonların oluşturulması ve bunların bütününe yönetilmesi şeklinde tanımlanabilmektedir (Balci ve Koçak, 2014).

Sosyal Sürdürülebilirlik ve Spor

Toplumun her kesimi için adilane bir biçimde sağlanması gereken sağlık, eğitim, barınma vb. gibi koşulların uygunluğu, uygun koşullarda iletişim ve ulaşım gibi hizmetlerin sosyal düzen içerisinde sürdürülmesi, sosyal sürdürülebilirliğin dayanağını oluşturmaktadır (Akgül, 2010: 157).

Bir sosyal kurum olarak günümüzde en köklü, popüler ve yaygın bir faaliyet alanı ve kalkınma aracı olarak karşımıza çıkan spor; sağlıklı bir nesil için, toplumsal kalkınmanın desteklenmesinde, sosyal adaletin temininde, temiz bir çevrenin tesisinde çok önemli yer tutmaktadır ve sosyal eşitliğin gelişmesi ve gerçekleşmesi (Yazıcı, 2014: 394, 396) gibi büyük önem verilen pek çok sosyal değerin oluşmasına ve sürekli hale gelmesine de etki edebilmektedir.

Sporla sosyal sürdürülebilirliğin sağlanması yerler ve bölgeler arasındaki spor mekanlarına ulaşılabilirlikteki eşitsizliğin azaltılması, her yaşta ve kesimden sosyal grup için sporsal faaliyetlerin çeşitlendirilmesi, spor tesislerinden eşit bir şekilde yararlanma imkanının verilmesi ve bunlara ek olarak sosyal adaletin iyileştirilmesi ile mümkün olacaktır (Shen vd. 2020).

Ekonomik Sürdürülebilirlik ve Spor

Sürdürülebilir kalkınmanın ekonomik boyutunda; dünya piyasalarıyla rekabet edebilen, insanların temel ihtiyaçlarının karşılandığı, refah düzeyini artırıcı uygulamalar ele alınır (Yazıcı, 2014: 400). Ekonomik sürdürülebilirliğin sağlanması, sınırlı dünya rezervleri nedeniyle ekonomik etkinlikleri açısından kaynak tüketiminde duyarlılığı gerekli kılmaktadır (Yavuz, 2010: 65).

Spor, kişisel ve toplumsal sağlığı koruyucu ve geliştirici yönüyle önemli bir hizmet sektörü olarak kabul görmektedir. Teknolojideki gelişmelerle birlikte günümüzün kitle iletişim araçları ve özellikle medyanın etkisiyle karlı bir tanıtım aracı haline gelen spor, bir taraftan geniş kesimlerin ilgi odağı olan bir eğlence faaliyeti olarak tüketim sektörüne dönüşürken, diğer taraftan girişimciler açısından önemli miktarlarda finans hareketlerinin yaşandığı cazip bir ekonomik faaliyet alanı haline gelmektedir (Devecioğlu, 2005: 1). Küresel etkileşim sonucu spor endüstrisinde mal ve hizmet çeşitliliğinin arttığı, sportif faaliyet sayısında bir artış olduğu, yayın haklarının, sponsorluğun, reklamın, serbest zaman etkinliklerinin ve tesisleşmenin ekonomik açıdan önem kazandığı (Batmaz ve diğerleri, 2016: 528) görülmektedir. Netice itibarıyla, sporu yöneten kurumlar tarafından uzun vadeli ve stratejik vizyon içeren gelişim planlarıyla desteklenen, dengeli bir ekonomik bütçe yönetimi içeren yatırımların ve hizmetlerin yapılması sporda ekonomik sürdürülebilirliğin sağlanabilmesine katkı sunacaktır.

Ayrıca, yaşanan Covid-19'un etkisiyle profesyonel spor kulüpleri birbirlerine olan bağımlılıklarının yanında izleyicilerinin ne denli önemli olduğunun farkına vardılar. Yaşanan bu salgın sürecinde gerçekleşen organizasyon iptalleri ve yapılan spor müsabakalarının ise seyircisiz olması ekonomik gelirlerin, tv yayın gelirlerinin, sponsorluk gelirlerinin düşmesine neden olarak profesyonel spor kulüplerinin ekonomik kriz yaşamalarının önünü açmıştır. Bu krizin doğal olarak etkilediği bir diğer unsur ise spor malzemeleri endüstrisindeki şirketler olmuştur. Ulusal ve uluslararası organizatörlerin, spor endüstrisindeki şirketlerin ve hükümetlerin bu kriz dönemlerinde kurumsal sorumluluk nezdinde yapacakları müdahaleler ve ileriye dönük planlamalar (Devecioğlu, 2020, Drewes vd. 2021) sporda ekonomik sürdürülebilirliğin olmazsa olmazları arasında şimdiden yerini almış bulunmaktadır.

Bireysel Sürdürülebilirlik ve Spor

Gelişme, büyümeden farklı olarak bünyeye ve nitelikçe değişimleri içerir. İnsan gelişiminde olgunlaşma ve öğrenme iç içe oluşur. Gelişim bireyler arasında tempo farkı gösteren çeşitli yönlerden dayanışma halinde oluşan karmaşık bir süreçtir. Bu süreci iç ve dış faktörler etkiler (Küçük ve Koç, 2015). Bu bağlamda ele alacak olursak küçük yaşlardan itibaren spor etkinliklerine katılım, sağlıklı nesillerin yetişmesinde, fiziksel gelişimde etkili olduğu kadar kişinin sosyo-ekonomik ve psikolojik gelişimi açısından da önemlidir (Erkan, 2017: 1). Sporun bireysel sürdürülebilirlik kriteri dikkate alınarak planlanması, bireyde ve toplumda meydana gelen dönüşümün bilinçli ve sağlıklı olmasının önünü açarak spor kültürünün yerleşmesini sağlayabilir.

Örgütsel Sürdürülebilirlik ve Spor

Sporda örgütsel sürdürülebilirlik, sporun tabana yaygınlaştırılmasında aktif rol alan kurum ve kuruluşların üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmesi olarak ifade edilebilir. Ayrıca, spor politika ve uygulamalarındaki koşullarda meydana gelen değişikliklerin, sporda sürdürülebilirlik açısından detaylı bir şekilde ele alınarak uygun düzenlemelerin yapılma süreci olarak tanımlanabilir (Koçak ve diğerleri, 2013: 118).

Kurumsal sürdürülebilirliğin örgütsel düzeyde gerçekleşebilmesi için hem örgüt dışı faktörlerin (hükümetler, toplum v.b.) hem de örgüt içi (yönetim desteği, insan kaynakları yönetimi, çevre eğitimi, çalışan eğitimi, takım çalışması, ödül sistemi v.b) faktörlerin bu sürece uyumu oldukça önemlidir. Kurumsal sürdürülebilirlik, farklı seviyelerde örgütsel bilinç ve uyum gerektiren çok yönlü bir kavramdır (Alp vd., 2015: 68). Sporunda kurumsal özellikleri dikkate alındığında spor alanında da kurumsal sürdürülebilirlik önem arz etmektedir. Yang vd. (2020) yapmış olduğu çalışmadan örnek verecek olursak, spor turizminde sürdürülebilirliğin sağlanmasının koşulu olarak hükümetler tarafından teşvik edilmesini, desteklenmesini ve ilgili kurumlarca gerekli yasa ve yönetmeliklerle korunmasını belirtmiştir.

28 Ocak 2020 tarihinde Avrupa Konseyi (AK) Spordan Sorumlu Bakanlar Konferansının “Spor Politikalarına Avrupa Yaklaşımı-Avrupa Spor Şartının Revize Edilmesi” başlıklı panelinde, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine atışta bulunularak ifade edilen ayrımcılığa, her türlü istismara ve nefret söylemine karşı verilen mücadele bakımından Avrupa Spor Şartı’nın revizyonunun ve Sporda İnsan Hakları başlıklı kararın rolünün altı çizilmiştir (Gençlik ve Spor Bakanlığı, 2020). Avrupa Spor Şartı’nın revizyon çalışmaları çerçevesinde spora erişim hakkının iyileştirilmesi, ayrımcılık ve nefret söylemi gibi önem arz eden konuların yasal çerçeve ile desteklenerek uygulanabilirliğinin sağlanması aşamasında en büyük rol, spordaki kurumsal sürdürülebilirliği gerçekleştirecek olan hükümetler nezdinde ilgili kurumlara, federasyonlara (kulüplere) ve yerel yönetimlere düşmektedir.

Katılımda Sürdürülebilirlik ve Spor

Spora katılımda sürdürülebilirliği, sporun yaygınlaştırılmasının sağlanmasıyla toplumda sosyal açıdan ve sağlık açısından davranışta değişiklik meydana getirme süreci olarak tanımlayabiliriz (Koçak ve diğerleri, 2013: 123).

Katılım, en kapsamlı anlamıyla bireylerin, grupların, sivil toplum kuruluşlarının kısacası her kesimden halkın yönetim sürecinde aktif rol almasıdır. Katılımın başlangıçta yerel ölçekte sağlanması gerekmele birlikte, bunun ulusal ve uluslararası boyuttaki katılım yollarının geliştirilmesiyle tamamlanması önem arz etmektedir (Turgut, 1996: 709). Spor ve sürdürülebilirlik çerçevesinde yorumlayacak olursak, katılımda sürdürülebilirliği, aktif olarak karar alma süreçlerinde yer alarak hizmet olarak halka sunulan spor hizmetlerinin benimsenmesini ve böylece topluma olan aitlik hissinin artırılması ve her türlü sportif etkinliğe ulaşabilme ve bu etkinliklerden faydalanabilme olanaklarının sağlanması olarak tanımlayabiliriz. Nitekim Cornax-Martin vd. (2020) tarafından yapılan çalışmada, gayri resmi sporlarla ilgili olarak yüksek yoğunluklu alanlar ve çok az spor faaliyeti olan diğer alanlar şeklinde katılımcılar tarafından tanımlanan bir perspektifin ortaya çıktığı ve bu durumun farklı mahalleler arasında eşitlik eksikliği yarattığı tespit edilmiştir. Sporu yöneten kurumlar ve yerel yönetimler tarafından spor politikalarının planlanmasında bu koşulların dikkate alınarak hareket edilmesi spor alanlarına ulaşmada ve bu alanlardan yararlanmada oluşacak fırsat eşitsizliğinin önüne geçecektir.

Spor Turizminde Sürdürülebilirlik

Spor turizmini spora katılım ve spor izleyicisi olarak seyahat etme olarak iki kategoriye ayırabiliriz. Spor turizmi, ticari ya da ticari olmayan nedenler için seyahati tanımlayan, tesadüfi, planlanmış, aktif veya pasif katılımlı bütün spor etkinliklerine iştirak eden veya izleyici olarak ikamet ettiği yerden uzaklaşmasıdır (Alpullu, 2011: 25).

Spor turizmi günümüzde hızla gelişen bir alan haline gelmiştir. Gelişmiş ülkelerde yaygın olarak düzenlenen tenis, yüzme, kayak, golf, futbol ve basketbol gibi spor faaliyetleri seyahat için önemli sportif güdüleyiciler arasında yer almaktadır. Söz konusu sportif faaliyetler neticesinde elde edilen turizm gelirleri de oldukça yüksektir. Örneğin, Dünya Kupası ve Olimpiyat Oyunları gibi dev

organizasyonlar çok büyük kitlesel seyahat organizasyonlarına neden olmakta ve bu organizasyonlara ev sahipliği yapan ülkeler bu etkinlikler sonucunda oldukça yüksek turizm geliri elde etmektedirler (İçöz, 2008: 28).

Aynı zamanda küçük ölçekli özellikle yerel halk tarafından uygulanan spor etkinlikleri de spor turizmi için çeşitlilik sağlayabilir. Potansiyel olarak popüler olmayan fakat toplulukların kimliklerinden esintiler yansıttığı için farklı etnik grupların ilgisini çekerek büyük ilgi uyandıran yöresel spor etkinlikleri spor turizminin sürdürülebilirliğine katkı sunabilir (Herbold vd. 2020). Bu gibi spor etkinliklerinin turist güzergahlarına entegre edilmesi gezilen yerlerin derinlemesine deneyimlenmesini sağlamakla kalmıyor, aynı zamanda fiziksel ve zihinsel sağlıklarına da yardımcı oluyor (Yang vd. 2020).

Organizasyonlarda Sürdürülebilirlik

Spor organizasyonları ekonomik kazanç yanında ülkeye veya şehre uzun vadeli katkılar sunmaktadır. Ev sahibi ülke veya şehirler, organizasyon süresince sahip oldukları teknolojik, sosyal, kültürel, turizmle ilgili zenginliklerini ve sanatsal değerlerini tanıtmaya fırsatı bulmaktadır (Silik, 2014: 28). Ülke tanıtımı açısından büyük spor organizasyonlarının ekonomik etkilerini hesaba katan ülkeler, spora ve sporcuya büyük yatırımlar yapmaktadırlar. Olimpiyatlar gibi büyük organizasyonlar gösterilen yoğun ilgiden ötürü ülkelerin marka değerlerini geliştirmede son derece önemli katkılar sunmaktadır (Ar, 2004).

Olimpiyatlar, Avrupa şampiyonaları ve Dünya şampiyonaları gibi organizasyonlar ekonomiyi canlandırmanın ötesinde ülkeye uluslararası boyutta itibar da kazandırmaktadır. Sportif faaliyetlerin tüm dünyada ilgi görmesi organizasyonlara ev sahipliği yapan ya da organizasyonlara katılan ülkeler için reklam niteliği taşımaktadır (Meral, 2011). Özellikle sportif organizasyonlardan kazanılan başarı, ülke imajını olumlu yönde etkilemektedir. Ülke markasının değer kazanması, ülkeye yatırım, sıcak para ve turizmdeki artış gibi ekonomik katkılar sağlarken aynı zamanda ülke prestijini de arttırmaktadır (Kargün, 2014: 90).

Toplumsal açıdan spor, çok yönlü olması nedeniyle kamu niteliği taşıması dışında aynı zamanda toplumun refah seviyesi ve ekonomik etkinliğinin önemli bir göstergesi olabilmektedir. Çoğu ülkede spor politikaları, sporcuların desteklenmesi ve geniş tabanlı spora katılımın sağlanması gibi temel hedeflere odaklanmanın dışında, otoriteler tarafından belirlenen sosyal, ekonomik ve çevresel hedeflere ulaşılmasında da önemli katkılar sağlayabilmektedir (Balcı vd, 2018: 13). Bu katkılarının sağlanarak devamlılık arz etmesi aşamasında spor kurumları ve bu kurumların sporda sürdürülebilirliğe olan bakış açıları devreye girmektedir.

Spor ve sürdürülebilirlik ilişkisine bir bütün olarak bakacak olursak her türlü sportif faaliyetlerin örgütsel sürdürülebilirlik boyutunda sağlıklı bir biçimde sürdürülebilmesi ve sportif hizmetlerin daha etkin ve verimli yürütülebilmesi spor kurum ve kuruluşlarının kurumsal sürdürülebilirlik anlayışı ile yönetilmelerine bağlıdır (Yücel vd, 2018).

Araştırmanın; ülkemizde taşrada spora yön veren kurumlarda çalışan personelin sporda sürdürülebilirliğe ilişkin tutumlarının yeterlilik boyutunu ortaya çıkartarak bu alandaki boşluğu dolduracağı ifade edilebilir. Ayrıca, sporu yöneten bu kurumların sporda sürdürülebilirlik boyutlarına dair farkındalıklarının olması sporda sürdürülebilirliğe profesyonel bir bakış açısıyla yaklaşmasını ve spor hizmetlerinin uygulanma ve planlanma aşamasında bu farkındalıklarının ışığında hareket etmelerini sağlayacağı için önemlidir.

Araştırmanın Hipotezleri

H1 Sporda sürdürülebilirlik tutum düzeyleri personelin cinsiyetine göre farklılık göstermektedir.

H2 Sporda sürdürülebilirlik tutum düzeyleri personelin yaşına göre farklılık göstermektedir.

H3 Sporda sürdürülebilirlik tutum düzeyleri personelin eğitim durumuna göre farklılık göstermektedir.

H4 Sporda sürdürülebilirlik tutum düzeyleri personelin kurumdaki görevine göre farklılık göstermektedir.

H5 Sporda sürdürülebilirlik tutum düzeyleri personelin almış olduğu hizmet içi eğitime göre farklılık göstermektedir.

Materyal ve Metod

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini; Ege Bölgesi (Aydın, İzmir, Denizli, Muğla, Manisa, Kütahya, Afyon ve Uşak) Gençlik ve Spor İl ve İlçe Müdürlüklerinde çalışan [Yönetici (Müdür, Şube Müdürü, İlçe Müdürü, Araştırmacı), Antrenör ve Sportif Eğitim Uzmanı] 400 personel ve örneklemini ise, bu kurumlarda görev yapan kolayda örnekleme yöntemiyle seçilmiş 281 çalışan oluşturmaktadır. Evreni oluşturan personel sayısına, bahse konu il müdürlüklerinin personel şubeleri ile yapılan görüşmeler neticesinde ulaşılmıştır. Verilere 2020 yılı öncesinde ulaşılmıştır. Fırat Üniversitesi Etik Kurulu Başkanlığı'nın 05.04.2018 tarih ve 15 sayılı kararıyla çalışmanın etik kurallara uygun olduğuna karar verilmiştir.

Veri Toplama Aracı

Çalışmada veri toplama aracı olarak Koçak ve ark. (2015) tarafından geliştirilen ve güvenilirlik geçerliliği yapılan Sporda Sürdürülebilirlik Ölçeği (SSÖ) kullanılmıştır. Sporda Sürdürülebilirlik Ölçeği (SSÖ): SSÖ 23'ü olumlu 12'si olumsuz 35 maddeden oluşan 5'li Likert tipi bir ölçektir. Ölçekte bireysel, sosyal, katılım, ekonomik, örgütsel, çevresel olmak üzere altı boyuttan oluşan maddeler yer almaktadır. Maddeler; tam katılıyorum "5 puan (4.20-5.00)", katılıyorum "4 puan (3.40-4.19)", orta düzeyde katılıyorum "3 puan (2.60-3.39)", az katılıyorum "2 puan (1.80-2.59)", hiç katılmıyorum "1 puan (1.00-1.79)" şeklinde derecelendirilmiştir. Olumsuz tutum cümleleri ise tam tersi şekilde puanlandırılmıştır.

Koçak (2015) tarafından geliştirilen ölçekte sporda sürdürülebilirlik tutumları;

1-Olumlu tutum (3.34-5.00),

2-Orta düzeyde tutum (1.67-3.33),

3-Düşük tutum (0.00-1.66) olarak üç gruba ayrılmış olup SSÖ'den alınabilecek en yüksek puan 175, en düşük puan ise 35'dir.

Ölçeğin Cronbach's Alpha güvenilirlik katsayısı 0,90 olarak bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Bu araştırmadan elde edilen veriler SPSS 21.00 istatistik programına aktarılarak gerekli analizler yapılmıştır.

Kolmogorov-Simironov test sonucuna göre verilerin normal dağılım göstermediği görülmüştür (Sig ,000 p,000<0.05). Ayrıca, verilerin basıklık (skewness) -1.340 ve çarpıklık değerine (kurtosis) 1.516 bakıldığında da normal dağılım göstermediği görülmüştür. Bu yüzden çalışma verileri ikili karşılaştırmalarda Mann-Whitney U testi, çoklu karşılaştırmalarda Kruskal-Wallis testi ile değerlendirilmiştir. Ayrıca verilerin değerlendirilmesinde frekans, yüzdelik sayılar, ortalama ve standart sapma gibi tanımlayıcı istatistikler uygulanmıştır. İstatistiksel testlerin anlamlılık düzeyi (p<0.05) olarak kabul edilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde, çalışma sonuçlarına dair bulgular tablolar halinde sunularak değerlendirilmiştir.

Tablo 1. Kurumdaki Personelin Kişisel Bilgileri ve Eğitim Durumları

	Değişkenler	f	%
Cinsiyet	Kadın	77	27.4
	Erkek	204	72.6
Medeni Durum	Evli	211	75.1

	Bekar	70	24.9
Yaş	<29	46	16.4
	30-35	96	34.2
	36-40	57	20.3
	41-45	44	15.6
	46<	38	13.5
Kurumunuzdaki Çalışma Süresi	0-5 Yıl	128	45.5
	6-10 Yıl	72	25.6
	11-15 Yıl	28	10.0
	16-20 Yıl	28	10.0
	21 ve Üzeri	25	8.9
Eğitim Durumu	Ön Lisans ve Altı	20	7.0
	Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu	141	50.2
	Lisans	109	38.8
	Y. Lisans ve Üstü	11	4.0
Kurumunuzdaki Göreviniz	Yönetici	82	29.2
	Antrenör	114	40.6
	Sportif Eğitim Uzmanı	65	23.1
	Memur	20	7.1
Kurumdaki Kadınların Görevlerine Göre Dağılımı	Müdür	-	-
	Şube Müdürü	2	2.6
	İlçe Müdürü	3	3.9
	Araştırmacı	1	1.3
	Antrenör	37	48.0
	Spor Uzmanı	5	6.5
	Sportif Eğitim Uzmanı	24	31.2
Yönetim veya Spor Yönetimiyle İlgili Hizmet İçi Eğitime Katılma	Evet	116	41.3
	Hayır	165	58.7

Tablo 2. SSÖ ve Alt Boyutlarından Alınan Puanların Aritmetik Ortalama, Standart Sapma, Maksimum ve Minimum Değerleri

	N	Min.	Max.	Top. Puan X	Top. Puan Ss	X	Ss
SSÖ	281	96,00	175,00	157,89	16,14	4,51	,461
Sosyal	281	23,00	45,00	39,17	4,77	4,35	,530
Bireysel	281	16,00	35,00	2,08	3,78	4,58	,540
Katılım	281	11,00	25,00	23,08	2,71	4,61	,542
Ekonomik	281	15,00	30,00	26,99	3,69	4,49	,615
Örgütsel	281	10,00	20,00	17,97	2,37	4,49	,595
Çevresel	281	5,00	20,00	18,58	2,16	4,64	,541

Bu çalışmada personelin SSÖ toplam puan ortalamasının 157, SSÖ'den aldıkları minimum puanın 96, maksimum puanın 175 olduğu tespit edilmiştir. SSÖ'nün bütününde tutum puanı ($x=4,51\pm,461$) olarak saptanmıştır.

Tablo 3. Personelin Cinsiyetlerine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

SSÖ'nün Alt Boyutları	Cinsiyet	Sıra Toplamı	Sıra Ort.	U	P
Sosyal	Kadın	10458,50	135,82	7455,500	,509
	Erkek	29162,50	142,95		
Bireysel	Kadın	10772,00	139,90	7769,000	,884
	Erkek	28849,00	141,42		
Katılım	Kadın	11095,00	144,09	7616,000	,674
	Erkek	28526,00	139,83		
Ekonomik	Kadın	10759,50	139,73	7756,500	,868
	Erkek	28861,50	141,48		
Örgütsel	Kadın	11708,50	152,06	7002,500	,145
	Erkek	27912,50	136,83		
Çevresel	Kadın	10597,00	137,62	7594,000	,644
	Erkek	29024,00	142,27		

Kadın=77 Erkek=204 N=281 P<0.05

Tablo 3'te cinsiyetlerine göre yapılan Mann-Whitney U testi sonuçları incelendiğinde, SSÖ'nün alt boyutları ile personelin cinsiyetleri arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 4. Personelin medeni durumlarına göre Mann-Whitney U Testi sonuçları

SSÖ'nün Alt Boyutları	Cinsiyet	Sıra Toplamı	Sıra Ort.	U	P
Sosyal	Evli	29819,00	141,32	7317,500	,908
	Bekar	9802,00	140,03		
Bireysel	Evli	29479,00	139,71	7113,000	,631
	Bekar	10142,00	144,89		
Katılım	Evli	29871,00	141,57	7265,000	,827
	Bekar	9750,00	139,29		
Ekonomik	Evli	29839,00	141,42	7297,000	,877
	Bekar	9782,00	139,74		
Örgütsel	Evli	29638,50	140,47	7272,500	,843
	Bekar	9982,50	142,61		
Çevresel	Evli	29309,00	138,91	6943,000	,417
	Bekar	10312,00	147,37		

Evli=211 Bekar=70 N=281 P<0.05

Tablo 4'te personelin medeni durumlarına göre yapılan Mann-Whitney U Testi sonuçları incelendiğinde, SSÖ'nün alt boyutları ile personelin medeni durumları arasında herhangi bir anlamlı farka rastlanmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 5. Personelin Yaşlarına Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Sıra Ortalaması					x ²	P	*Fark
	29 Yaş Ve Altı (1)	30-35 Yaş (2)	36-40 Yaş (3)	40-45 Yaş (4)	45 Yaş Ve Üstü (5)			
Sosyal	129,61	146,97	133,08	150,08	141,07	2,543	0,637	
Bireysel	142,58	147,24	132,59	150,42	125,04	3,523	0,474	
Katılım	136,17	151,51	132,92	157,48	113,33	9,847	0,043*	4>5 2>5
Ekonomik	140,47	148,07	125,14	150,34	136,75	3,867	0,424	
Örgütsel	151,66	136,09	140,23	158,84	120,99	6,033	0,197	
Çevresel	143,86	148,63	121,91	154,16	131,67	6,662	0,155	
Yaş.1=46 Yaş.2=96 Yaş.3=57 Yaş.4=44 Yaş.5=38 N=281 P<0.05								

Tablo 5’te personelin yaşlarına göre yapılan Kruskal Wallis testi sonuçlarına göre, SSÖ’nün katılım alt boyutuna ilişkin anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. [$x^2(3)=9,847$, $p<0.05$]. Farklılığı belirlemek için yapılan Mann-Whitney U testi sonucu itibariyle; 40-45 yaş ve 30-35 yaş grubunu oluşturan personelin katılım [(4>5xU= 569,0 – p,008, $p<0.05$), (2>5xU= 1306,0 – p,006, $p<0.05$)] boyutuna ilişkin tutumlarının 45 yaş ve üstü gurubunu oluşturan personele göre daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 6. Personelin Kurumdaki Çalışma Sürelerine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Sıra Ortalaması					x ²	P	*Fark
	0-5 Yıl (1)	6-10 Yıl (2)	11-15 Yıl (3)	16-20 Yıl (4)	21 Yıl ve Üstü (5)			
Sosyal	145,89	134,01	130,02	154,93	132,78	2,618	0,624	
Bireysel	146,76	144,31	130,05	128,96	127,72	2,765	0,598	
Katılım	139,29	158,85	134,55	133,91	113,5	7,817	0,099	
Ekonomik	145,82	144,44	116,39	149,79	124,14	4,907	0,297	
Örgütsel	145,18	142,19	139,2	139,57	119,8	2,249	0,69	
Çevresel	146,38	146,72	121,79	124,68	136,82	2,296	0,367	
Ç.S.1=128 Ç.S.2=72 Ç.S.3=28 Ç.S.4=28 Ç.S.5=25 N=281 P<0.05								

Tablo 6’da personelin çalışma sürelerine dair yapılan Kruskal Wallis test verilerinin analizinde; SSÖ’nün alt boyutları ile personelin çalışma süreleri arasında anlamlı düzeyde bir fark tespit edilmemiştir ($p>0.05$).

Tablo 7. Personelin Eğitim Durumlarına Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Sıra Ortalaması				χ^2	P	*Fark
	Ön Lisans ve Altı (1)	Beden Eğt ve Spor Yüksek O (2)	Lisans (3)	Y. Lisans ve Üstü (4)			
Sosyal	145,58	143,23	129,5	130,77	1,191	0,755	
Bireysel	133,08	145,08	115,97	165,86	5,906	0,116	
Katılım	156,65	146,22	103,58	145,14	11,420	0,010*	1>3 2>3
Ekonomik	136,78	143,45	127,22	150,64	1,641	0,650	
Örgütsel	134,88	147,46	105,17	155,32	10,144	0,017*	2>3
Çevresel	161,55	141,19	125,6	154,55	3,489	0,322	

Eğt.1=20 Eğt.2=211 Eğt.3=39 Eğt.4=11 N=281 P<0.05

Tablo 7’de personelin eğitim durumlarına göre yapılan Kruskal Wallis Testi sonuçları analiz edildiğinde; SSÖ’nün katılım alt boyutuna ilişkin anlamlı bir fark gözlemlenmiştir. [$\chi^2(3)=11,420 - p<0.05$]. Farklılığın nedenini bulmak için yapılan Mann-Whitney U testi sonucunda; ön lisans ve altı mezunu personel ile lisans mezunu personel arasında anlamlı bir fark saptanmıştır ($U= 230,00 - p=,008 p<0.05$). Sıra ortalamalarına bakıldığında ön lisans mezunu personelin SSÖ’nün “katılım” boyutuna ilişkin tutumlarının lisans mezunu personele göre yüksek seviyede olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu (BESYO) mezunu personel ile lisans mezunu personel arasında SSÖ’nün “katılım” ($U= 2890,000 - p=,002 p<0.05$) ve “örgütsel” ($U= 2883,500 - p=,002 p<0.05$) boyutlarında anlamlı fark saptanmıştır. Sıra ortalamalarına bakıldığında BESYO’dan mezun olan personelin “katılım” ve “örgütsel” boyutlarına ilişkin tutumlarının lisans mezunu personele göre daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 8. Personelin Kurumdaki Görevlerine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Sıra Ortalaması				χ^2	P	*Fark
	Yönetici (1)	Antrenör (5)	Sportif Eğitim Uzmanı (7)	Memur (8)			
Sosyal	139,98	138,63	149,50	131,05	1,134	0,769	
Bireysel	125,37	148,04	150,98	132,50	5,517	0,138	

Katılım	130,43	144,02	154,47	123,33	4,927	0,177
Ekonomik	138,60	143,44	139,21	142,75	,232	0,972
Örgütsel	133,24	143,66	154,20	114,75	5,058	0,168
Çevresel	136,49	146,87	144,09	115,98	3,317	0,345

G.1=82 G.2=114 G.3=65 G.4=20 N=281 P<0.05

Tablo 8’de personelin kurumdaki görevlerine göre yapılan Kruskal Wallis test sonuçları incelendiğinde; SSÖ’nün alt boyutları ile personelin kurumdaki görevleri arasında anlamlı düzeyde bir fark tespit edilmemiştir ($p>0.05$).

Tablo 9. Personelin Hizmet İçi Eğitimlerine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Hizmetİçi Eğitim	Sıra Toplamı	Sıra Ort.	U	P
Sosyal	Evet	17949,50	154,74	7979,500	,017
	Hayır	21671,50	131,34		
Bireysel	Evet	17407,50	150,06	8518,500	,103
	Hayır	22213,50	134,63		
Katılım	Evet	16037,00	138,25	9251,000	,610
	Hayır	23584,00	142,93		
Ekonomik	Evet	17276,50	148,94	8649,500	,154
	Hayır	22344,50	135,42		
Örgütsel	Evet	17419,50	150,17	8506,500	,099
	Hayır	22201,50	134,55		
Çevresel	Evet	16755,50	144,44	9170,500	,520
	Hayır	22865,50	138,58		

H.İ.E.Evet=116 H.İ.E.Hayır=165 N=281 P<0.05

Tablo 9’da personelin hizmet içi eğitimi alıp almadıklarına dair yapılan Mann-Whitney U test verilerinin incelenmesi sonucunda, SSÖ’nün sosyal alt boyutunda anlamlı bir fark saptanmıştır ($U=7979,500$ $p<0.05$). Yapılan sıra ortalamaları analizinde, hizmet içi eğitim alan personelin sporda sosyal sürdürülebilirliğe ilişkin tutumlarının hizmet içi eğitim almayanlara göre daha yüksek olduğu anlaşılmıştır.

SSÖ’nün diğer alt boyutları ile personelin hizmet içi eğitimi alıp almadıkları arasındaki ilişkide anlamlı düzeyde bir fark tespit edilmemiştir. ($p>0.05$).

Tartışma

Araştırmanın bu bölümünde, Ege Bölgesi Gençlik ve Spor İl ve İlçe Müdürlüklerinde görev yapan personelden, SSÖ aracılığıyla toplanan verilerin çözümlenmesi yapılmıştır. Ayrıca, çalışma başında belirlenen hipotezlerin geçerliliği sınanarak elde edilen bulgular tartışılmıştır.

İl Müdürlüklerinde görevli personelin cinsiyetlerine göre sporda sürdürülebilirlik tutumları arasındaki ilişkide istatistiksel yönden anlamlı düzeyde bir fark tespit edilmemiş ($p=0,938$ >0.05) ve H1 hipotezi reddedilmiştir. Araştırmada “sosyal, örgütsel, bireysel, ekonomik ve çevresel” boyutlarda

erkek ve kadın personeller arasında fark gözlenmezken, kadın personelin “katılım ve örgütsel” boyutta erkek personelden daha yüksek düzeyde tutuma sahip olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan kadın personellerin sporun içerisinden gelmesi ve bu alanda toplumsal cinsiyet baskılarına rağmen yer edinmeleri cinsiyet farkındalıklarının yüksek olduğunu göstermektedir. Ancak, alan yazındaki sayısal verilere bakacak olursak kadının spor alanında henüz yeteri kadar temsil edilmediği ve bunun sonucu olarak yönetici pozisyonundaki varlıklarının ise yok denecek kadar az olduğu sonucu ortaya çıkacaktır. Kara (2011) tarafından yapılan “Spor Örgütlerinde Kadın Yöneticilerin Kariyer Engelleri” adlı çalışmada: Kadınların örgüt içinde yükselebilmek için daha çok çalışmaları gerektiğini düşündükleri, Rol model kadın yöneticilerin sayısını yeterli bulmadıkları, Kadın yöneticilere yönelik önyargıların bütün kurumlarda olduğu, spor örgütlerinde bir farklılık göstermediği sonucuna varılmıştır. Netice itibarıyla spor kurumlarını ilgilendiren çalışmalar sonucunda; Yücel’in (2012) çalışmasında yöneticilerin % 87,3’ünün (263 kişi) erkek olduğu, Ekici’nin (2002) yapmış olduğu bir çalışmada SGM’de fahri çalışanların % 90,3’ünün erkek olduğu, Yenel ve Erturan’ın (2004) yapmış oldukları çalışmada federasyon başkanlarının 2,6 kadın % 97,4’ünün erkek olduğu, Demir’in (2008) yapmış olduğu çalışmada yöneticilerin % 87,5’inin erkek olduğu, Demir’in (2003) yapmış olduğu çalışmada 29 bayan, 245 erkekkatılımcının olduğu, Doğan’ın (2016) yapmış olduğu çalışmada katılımcıların 1’inin kadın 39’unun ise erkek olduğu, Işıkgöz ve Taşkıran’ın (2015) yapmış olduğu çalışmada 199 erkek, 7 kadın katılımcının olduğu, Birol’un (2014) yapmış olduğu çalışmada 318 erkek, 160 kadın katılımcının olduğu ve Dinçer’in (2013) yapmış olduğu çalışmada 154 erkek, 61 kadın katılımcının olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmaların aksine çalışmamızdaki farkındalıkta, kadının spora katılım boyutunda ve sporun örgütsel boyutunda erkeklere oranla tutumlarının yüksek çıkmış olmasında, çalışmanın spor alanında çalışan bireyler üzerinde yapılmış olmasının, kadın personelin çoğunluğunun BESYO mezunu olmasından ötürü eğitimleri süresince aldıkları derslerin ve spora katılım konusunda herhangi bir ayrımcılığa maruz kalmamalarının etkisinin olduğu düşünülmektedir. Ancak, bu olumlu tutumun yanında çalışmamızdaki kadın oranının (% 27,4) literatürdeki çalışmalarla benzerlik gösterdiği ve yönetici pozisyonunda (% 7,8) ise yok denecek kadar az oldukları sonucuna varılmıştır (Tablo1). Mevcut durum itibarıyla kadınların spor kurumlarında çalışmalarının teşvik edilmesi ayrıca, yönetici pozisyonundaki görevler için pozitif ayrımcılıkla önlerinin açılması spor yönetimi ve sporda sürdürülebilirlik için yararlı olacağı söylenebilir.

İl Müdürlüklerinde görevli personelin yaşlarına göre sporda sürdürülebilirlik tutumları arasındaki ilişkide istatistiksel yönden anlamlı düzeyde bir fark tespit edilmemiş ($p=0,422 >0.05$) ve H2 hipotezi reddedilmiştir. Katılımcıların hepsinin sporun içerisinde olması ve genç sayılabilecek bireylerin tamamına yakınının spor alanından mezun olmaları nedeniyle, konuya dair farkındalıklarının olmasından ötürü böyle bir sonucun ortaya çıktığı düşünülmektedir.

İl Müdürlüklerinde görevli personelin kurumdaki çalışma sürelerine göre sporda sürdürülebilirlik tutumları incelendiğinde istatistiksel yönden anlamlı düzeyde bir fark tespit edilmemiştir.

İl Müdürlüklerinde görevli personelin eğitim durumları dikkate alındığında spor alanı mezunu personelin SSÖ’nün “katılım ve örgütsel” alt boyutuna ilişkin tutum puanlarının lisans mezunu personele göre daha yüksek olduğu görülmüştür ($p=,002 <0.05$). Böylelikle H3 hipotezi kabul edilmiştir. Spor alanından (BESYO) mezun olan personelin üniversite eğitimleri süresince işlemiş oldukları derslerin içerik olarak (Spor sosyolojisi, spor psikolojisi, spor ekonomisi vs.) sporda sürdürülebilirlik alt boyutlarını kapsıyor olması böyle bir farkındalığın oluşmasını sağladığı düşünülmektedir. Ayrıca, ön lisans ve altı mezunu personelin SSÖ’nün “katılım” alt boyutuna ilişkin tutum puanlarının lisans mezunu personele göre daha yüksek olduğu görülmüştür.

Araştırmamızda spor alanı mezunlarının SSÖ’nün “katılım ve örgütsel” alt boyutuna ilişkin tutum puanlarının lisans mezunlarına göre yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu farklılığa rağmen, araştırmamızda eğitim durumları dikkate alındığında personelin sporda sürdürülebilirliğe ilişkin tutumlarının tam ve yüksek seviyede olduğu görülmüştür. Erkan’ın (2017); Taşmektepligil ve Bostancı’nın (2000) yapmış olduğu çalışmalarda da eğitim düzeyi yükseldikçe spora yönelimin

artmakta olduğu tespit edilmiştir. Sonuç itibariyle her şeyde olduğu gibi sporda sürdürülebilirlik boyutunda da eğitimin seviyesinin olumlu etkisinden bahsedebiliriz.

Araştırmamızdaki bulgulardan yola çıkarak personelin eğitim durumu incelendiğinde; 6'sının (% 2,0) lise, 14'ünün (% 5,0) ön lisans, 250'sinin (% 80,9) lisans, 10'unun (% 3,6) yüksek lisans ve 1'inin (% 0,4) ise doktora mezunu olduğu tespit edilmiştir. Bunların içinden 220'sinin (% 78,3) BESYO bölümlerinden mezun olduğu görülmüştür (Tablo 1). Bu oran; Demir'in (2008) yapmış olduğu çalışmada % 10,7, Yücel'in (2012) federasyonda çalışan yöneticilerin üzerinde yaptığı çalışmada % 12,4 olarak tespit edilmiştir. Bu bulgular farklı kurumlardan elde edilen sonuçlar olmasına rağmen, yönettikleri alan itibariyle spor yönetiminin temel mihenk taşları olması bakımından önem arz etmektedir. Çalışmaların farklı tarihlerden veriler önümüze sunması ve araştırmamızda spor alanından mezun olanların oranlarının diğer çalışmalara nazaran yüksek çıkması sporun yönetimi açısından sevindirici bir durum olarak görülmektedir. Ancak, Birol'un (2014) yapmış olduğu çalışma sonucu itibariyle de günümüze kadar gelen süre içerisinde spor teşkilatında görev yapmış ve hatta spor teşkilatının en üst seviyesinde görev almış çoğu yöneticilerin ne yazık ki, beden eğitimi ve spor yüksek öğrenimi görmemiş olmaları üzücü bir tablo olarak karşımıza çıkmaktadır.

İl Müdürlüklerinde görevli personelin kurumdaki görevlerine göre sporda sürdürülebilirlik tutumları incelendiğinde istatistiksel yönden anlamlı düzeyde bir fark tespit edilmemiştir ($p=0,534 >0,05$) olup H4 hipotezi reddedilmiştir

İl Müdürlüklerinde görevli personelin hizmet içi eğitime katılıp katılmama durumları dikkate alındığında hizmet içi eğitim alanların SSÖ'nün "sosyal" alt boyutuna ilişkin tutum puanlarının hizmet içi eğitim almayanlara göre daha yüksek olduğu görülmüştür ($p=,017 <0,05$). Böylelikle H5 hipotezi kabul edilmiştir. Hizmet içi eğitimler esnasında sağlanan sosyal ortam ve bunun sonucu olarak BESYO mezunu personelin ağırlıklı olarak istihdam edildiği bir kurum olmasından ötürü yaşadıkları deneyimleri sosyal öğrenme ile diğer personellere aktarması, sporda sürdürülebilirliği oluşturan sosyal boyutun farkındalığını olumlu yönde etkilediği düşünülmektedir.

Araştırmamızda Yönetim veya Spor Yönetimiyle İlgili Hizmet İçi Eğitim kursuna katılım durumları incelendiğinde; personelin 116'sının (% 41,3) evet, 165'inin (% 58,7) hayır yanıtını verdikleri saptanmıştır (Tablo 1). Araştırmamızdaki bulguların Demir'in (2008) ve Yücel'in (2012) çalışmasındaki bulgularla aynı orana sahip olduğu görülmektedir. Demir'in (2008) federasyonda çalışan yöneticilerin üzerinde yaptığı çalışmada; yöneticilerin % 41,1'inin hizmet içi eğitim aldıkları, % 58,8'inin hizmet içi eğitim almadıkları, yine Yücel'in (2012) federasyonda çalışan yöneticilerin üzerinde yaptığı çalışmada; yöneticilerin % 41,3'ünün (123 kişi) yönetim veya spor yönetimi ile ilgili hizmet içi eğitim aldığı, % 58,7'sinin (175 kişi) ise hizmet içi eğitim almadıkları tespit edilmiştir. Bu durum sporu yöneten kurumlarda hizmet içi faaliyetlerin yapıldığı fakat yeterli düzeyde olmadığı ve araştırmaların tarihleri dikkate alındığıdaysa herhangi bir artış göstermediği kanaatini uyandırmaktadır. Bu sonuç sporun yönetilmesi açısından olumsuz bir durum olarak ortaya çıkmaktadır. Kurumların başarısı ve kaliteli hizmetin sağlanmasında personelin hizmet içi eğitim alma oranlarının artırılması ve bu eğitimlerin devamlılık arz etmesi önem arz etmektedir.

Sonuç

Sonuç olarak; Spor Genel Müdürlüğü taşra teşkilatı olarak Ege Bölgesinde faaliyet gösteren Gençlik ve Spor İl ve İlçe Müdürlüklerinde görevli personelin sporda sürdürülebilirlik tutumlarının olumlu yönde olduğu analizler sonucunda tespit edilmiştir. Netice itibari ile yapılan bu araştırmada; taşra teşkilatında kamusal hizmet sunan Gençlik ve Spor İl ve İlçe Müdürlüklerinde çalışan personelin sporda sürdürülebilirliğe ilişkin farkındalıklarının artması ile ülke genelinde sporun gelişimi ve bu gelişimin sürdürülebilirliğinin sağlanarak gelecek nesillere sağlam temelli bir yapının bırakılması açısından bir kazanım oluşturacağı öngörülmektedir.

Gençlik ve Spor Bakanlığı olarak sporda sürdürülebilirliğin sağlanmasına yönelik gerekli yasal düzenlemeler yapılarak konunun önemi üst seviyede ele alınmasıyla, On Birinci Kalkınma Planında (2019-2023) yer alan spora dair amaçlar bölümünde bahsi geçen "Sporun bir yaşam alışkanlığı haline geldiği, talep eden herkesin spor faaliyetlerine eriştiği, uluslararası şampiyonalarda başarı elde eden,

prestijli spor organizasyonlarına ev sahipliği yapan ve böylelikle sporun her dalında dünya çapında rekabet edebilen bir seviyeye ulaşmak temel amaçtır.” (Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı, 2019) gayesiyle hedeflere ulaşılabilirliği artırabiliriz.

Spor Genel Müdürlüğü ilgili birimleri tarafından sporda sürdürülebilirlik kavramı ve sporda sürdürülebilirliğin sağlanmasına yönelik geliştirici eğitim seminerleri düzenlenebilir. Ayrıca, hizmet içi eğitimlerin içeriği genişletilerek belli aralıklarla tekrarlanması sağlanabilir.

Sporda sürdürülebilirliğe ilişkin olumlu ve olumsuz tutum sergileyen çalışanların tespit edilerek gerekli bilgilendirmelerin yapılması, ilgili kurumlarda görevli çalışanların konuya ilişkin farkındalıklarının sağlanması ayrıca, belli aralıklarla yapılacak olan eğitimlerle farkındalıklarının canlı tutulması önerilebilir.

Ülke genelinde yapılacak olan spor organizasyonlarının ve her türlü spor faaliyetlerinin sporda sürdürülebilirlik kavramı çerçevesinde yürütülmesi için gerekli denetimlerin sağlanmasının önem arz ettiği söylenebilir.

Sporda sosyal eşitsizliğin ortadan kaldırılması ve her vatandaşa eşit spor hakkının sağlanarak sporun tabana yaygınlaştırılmasına yönelik gerekli adımlar sporda sürdürülebilirliğin alt boyutları olan sosyal ve katılımı sürdürülebilirlik kriterleri çerçevesinde atılabilir. Böylelikle her kesimden vatandaşa eşit spor hakkına erişebilme fırsat eşitliği sağlanmış olur.

Var olan spor alanları sporda sürdürülebilirliğin alt boyutları olan ekonomik ve katılımı sürdürülebilirlik kriterleri dikkate alınarak yeniden dizayn edilebilir. Yeni yapılacak olan spor alanlarının sporda sürdürülebilirliğin alt boyutları olan ekonomik, sosyal, çevresel ve katılımı sürdürülebilirlik kriterleri dikkate alınarak yapılması, spor tesislerine ulaşma imkanlarını geliştireceği için her yaşta ve kesimden vatandaşın sportif faaliyetlere düzenli olarak katılımının sağlanması teşvik edilmiş olur.

Ülke genelinde yapılacak sportif etkinliklerin ve projelerin SSÖ'nün tüm alt boyutlarında yer alan kriterler göz önünde bulundurularak daha özenli bir şekilde gerçekleştirilmesi halkın spora olan ilgisini olumlu yönde etkileyebilir. Böylelikle, sporda sürdürülebilirliğe dönük kurumsal ve toplumsal bilinç düzeyinin artması sağlanabilir.

Çalışmanın Ege Bölgesindeki Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri ile sınırlı kalması Ülkemizin diğer bölgeleri de düşünüldüğünde sağlıklı bir genelleme yapmamıza engel olabilir. Ege Bölgesi illeri düşünüldüğünde buradaki kurumlarda istihdam edilen personelin, spor organizasyonu gerçekleştirme ve seyrederek sportif faaliyetlere katılmalarının sayısal olarak Ülkemizin diğer bölgelerindeki Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri'ndekiyle benzer olmaması, personellerin sporda sürdürülebilirlik tutumlarının farklılaşabileceğini düşündürmektedir. Benzer çalışmanın Ülkemizin diğer bölgelerinde yer alan Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri'ni de kapsayacak şekilde yapılması alan yazına katkı sunacaktır.

Beyan ve Açıklamalar

- 1.Araştırmacıların katkı oranı beyanı: Birinci yazar % 50, İkinci yazar % 50.
- 2.Yazarlar tarafından herhangi bir çıkar çatışması beyan edilmemiştir.

Kaynakça

- Akgül, U. (2010). Sürdürülebilir kalkınma: Uygulamalı antropolojinin eylem alanı. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Antropoloji Dergisi, 24, 133- 164.
- Alp, İ., Öztel, A., & Köse, M.S. (2015). Entropi tabanlı maut yöntemi ile kurumsal sürdürülebilirlik performansı ölçümü: Bir vaka çalışması. Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 11(2), 65.
- Alpullu, A. (2011). Uluslararası basketbol organizasyonlarının spor turizmine, ülke ekonomisine ve tanıtımına katkılarının değerlendirilmesi. Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Ar, A.A. (2004). Marka ve marka stratejileri. Ankara: Detay Yayıncılık.

- Balcı, V., Gök, S., & Akoğlu, H.E. (2018). Türkiye'nin ulusal gençlik ve spor politikalarının, sürdürülebilirliğin sosyal boyutuyla incelenmesi. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 9-22.
- Balcı, V., & Koçak, F. (2014). Spor ve rekreasyon alanlarının tasarımında ve kullanımında çevresel sürdürülebilirlik. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 46-58.
- Batmaz, H.Ç., Yıldırım, F., & Karadağ, M. (2016). Küresel rekabetin spor endüstrisine etkisi. *International Journal of Social Science*, 42, 521-534.
- Biröl, S.Ş. (2014). Sportif rekreasyon uygulama politikaları üzerine bir araştırma. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Cornax-Martín, M., Nebot-Gómez de Salazar, N., Rosa-Jiménez, C., & Luque-Gil, A. (2020). Sağlıklı şehirler, yeni teknolojiler ve sürdürülebilirlik: Şehir sporları olaylarını anlamak için yenilikçi bir araç olarak şehirlerin kamusal alanında gayri resmi spor faaliyetlerinin işbirliğine dayalı haritalaması. *Sürdürülebilirlik Dergisi*, 12(19), 8176.
- Demirci, A. (2008). İlköğretimde beden eğitimi dersi etkinlikleri. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Demir, H. (2003). Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerinde görev yapan yöneticiler üzerine bir araştırma. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Demir, İ. (2008). Spor federasyonlarında toplam kalite yönetiminin uygulanabilirliği. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Devecioğlu, S. (2005). Türkiye'de spor sektörü stratejilerinin geliştirilmesi. *Verimlilik Dergisi*, 2, 118.
- Devecioğlu, S. (2020). Covid-19 salgını sürecinde Türk spor sektörü destek fonu. Erişim Adresi: <http://www.ekospor.com/covid-19-salgini-surecinde-turk-spor-sektoru-destek-fonu/>.
- Dinçer, N. (2013) Spor yöneticilerinin karar verme stilleri ile problem çözme becerileri üzerine bir araştırma. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Doğan, N.E.K. (2016). Spor federasyonlarındaki üst düzey spor yöneticilerinin öngörülü liderlik düzeylerinin belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Doğan, O. (2005). Spor psikolojisi. Adana: Nobel Yayın Dağıtım.
- Drewes, M., Daumann, F. Ve Follert, F (2021) COVID-19'un profesyonel futbol, fFutbol ve toplum üzerindeki sporun ekonomik etkisini araştırmak. *Futbol ve Toplum Dergisi*, 22: 1-2, 125-137.
- Ekici, S. (2002). Türkiye'de spor federasyonlarını oluşturan fahri (gönüllü) çalışanların spor politikalarının oluşumu ve uygulamalarına yaklaşımları. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Erkan, M. (2017). Türkiye'de spor endüstrisi ve spora katılım profilinin belirlenmesi. Doktora Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Gençlik ve Spor Bakanlığı, (2020). Erişim adresi: <https://uogm.gsb.gov.tr/HaberDetaylari/1/10002/216563/2020-avrupa-konseyi-sporan-sorumlu-bakanlar-konferansi.aspx>.
- Herbold, V., Thees, H. ve Philipp, J. (2020). Ev sahibi topluluk ve spor turizmindeki rolü - gelişmekte olan bir araştırma alanını keşfetmek. *Sürdürülebilirlik Dergisi*, 12 (24), 10488.
- Işıkgöz, E., & Taşkıran, Y. (2015). AB'ye üyelik sürecinde Türk spor yönetiminde desantralizasyon. *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7, 6-21.
- İçöz, O. (2008) Spor turizmi pazarlaması ve futbol takımlarının hazırlık dönemi kamp yeri tercihlerini belirleyen etkenler. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

- Kara, F.M. (2011). Spor örgütlerinde kadın yöneticilerin kariyer engelleri. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Kargün, M. (2014). Türkiye'nin marka değerinin pazarlanmasında sportif organizasyonların rolü. Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Koçak, F., Tuncel, S., & Tuncel, F. (2015). Spor alanında öğrenim gören üniversite öğrencilerinin sporda sürdürülebilirliğe ilişkin tutumlarının belirlenmesi. Alam, K., Ali, A., Ali, N., & Zaman, G. (2014). Organizational Justice, Task Enjoyment, Leadership style and Organizational Culture as Strategies for Reduction of Social Loafing. *Abasyn University Journal of Social Sciences*, 7(1), 77-99.
- Koçak, F. (2013). Sporda sürdürülebilirliğin değerlendirilmesi, Ankara Üniversitesi Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Küçük, V., & Koç, H. (2015). Psiko-sosyal gelişim süreci içerisinde insan ve spor ilişkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10, 131-141.
- Meral, P.S. (2011). Kurumsal kimlik ve marka. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Shen, J., Cheng, J., Huang, W. ve Zeng, F. (2020). Çin'in Nanning şehrindeki kentsel spor tesislerinin mekansal ve sosyal eşitsizliklerinin incelenmesi. *Sürdürülebilirlik Dergisi*, 12 (11), 4353.
- Silik, C.E. (2014). Uluslararası spor organizasyonlarının sosyal, kültürel ve ekonomik etkileri: 2013 Mersin XVII Akdeniz Oyunlarına yönelik bir uygulama. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Taşmektepligil, M.Y., & Bostancı, Ö. (2000). Farklı özelliklere sahip fertlerin sportif faaliyetlere katılımlarını etkileyen faktörlerin belirlenmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, V(2), 26-42.
- Turgut, N. (1996). Sürdürülebilir kalkınmanın sağlanmasında katılımın rolü. *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 52(1), 701-715.
- Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı, (2019). On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023). s.164.
- Yang, J.-J., Lo, H.-W., Chao, C.-S., Shen, C.-C. ve Yang, C.-C. (2020). Tayvan'daki potansiyel spor turizmi cazibe merkezlerini keşfetmek için hibrit çok kriterli karar verme modeli ile sürdürülebilir spor turizmi değerlendirme çerçevesi oluşturma. *Sürdürülebilirlik Dergisi*, 12 (4), 1673.
- Yavuz, V.A. (2010). Sürdürülebilirlik kavramı ve işletmeler açısından sürdürülebilir üretim stratejileri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(14), 63-86.
- Yazıcı, A.G. (2014). Toplumsal dinamizm ve spor. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 3(1), 394-405.
- Yenel, F., & Erturan, E.E. (2004). Federasyon başkanlarının spor federasyonlarının özerkliğine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, (IX) 1, 71-87.
- Yıkılmaz, R.F. (2011). Sürdürülebilir kalkınmanın ölçülmesi ve Türkiye için yöntem geliştirilmesi: Sosyal Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü planlama uzmanlığı tezi. Erişim adresi: <http://www.sbb.gov.tr/wpcontent/uploads/2018/11/R%C4%B1za-Fikret-Y%C4%B1kmaz.pdf>.
- Yücel, A.S. (2012). Türk spor federasyonlarında altı sigma yönetim modelinin uygulanabilirliği. Doktora Tezi. Elâzığ: Fırat Üniversitesi.
- Yücel, A.S., Eskiyecek, C.G., Çiftçi, İ., Tan, Ç., Savucu, Y., & Türkmen, A. (2018). Lisans öğrencilerinin sporda sürdürülebilirliğe ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi (Fırat Üniversitesi Örneği). *Mukaddime Dergisi*, 9(2), 261-292.

Extended Abstract

This study aims to determine and analyze the attitudes of the personnel working in Provincial and District Directorates of Youth and Sports about the sustainability in sports in terms of different variables. It can be stated that this research will reveal the competency dimension of the attitudes of the personnel working in the institutions that guide sports in rural areas in our country towards the sustainability in sports and it will fill the gap in this field. In addition, it is important that these institutions that manage sports have awareness regarding the dimensions of sustainability in sports, as it will enable them to approach sustainability in sports from a professional perspective and act in the light of these awareness during the implementation and planning phase of sports services.

The research is a descriptive survey model. Questionnaire (survey) technique was used in the research. The research population consists of 400 personnel working as managers, trainers and sports training experts in the Aegean Region Provincial and District Directorates of Youth and Sports. The sample consists of 281 employees selected by convenience sampling method. During the data collection stage, the personal information form created by the researcher and a 5-point Likert-type Sustainability in Sports Scale (SSI) developed by Koçak et al. (2015) and consisting of 6 sub-dimensions (individual, participation, social, economic, environmental and organizational dimensions) having 35 total items with 23 positive and 12 negative items was used. Attitudes in sustainability in sports are divided into three groups in the scale namely Positive attitude (3.34-5.00), Moderate attitude (1.67-3.33) and Low attitude (0.00-1.66). The Cronbach's Alpha reliability coefficient of the scale was found to be 0.90. Descriptive statistical (frequency, percentage, average, etc.) analyzes of the data obtained from the scale were performed in the SPSS 21.00 statistical package program. In the study, whether the data showed normal distribution was evaluated by Kolmogorov-Smirnov test and it was observed that the data did not show normal distribution (Sig, 000 p, 000 <0.05). In addition, the skewness values of the data (skewness) -1.340 and the skewness values (kurtosis) 1.516 confirm that they do not show a normal distribution. In statistical analysis of the data, Mann-Whitney U test was used for paired comparisons and Kruskal Wallis test was used for multiple comparisons $P < 0.05$.

According to the data of the research, it has been determined that 77 of the personnel (27,4%) are female and 204 of them (72.6%) are male and 211 of them (75,1%) are married and 70 of them (24.9%) are single. 199 (70.9%) of the personnel were found to be employees under the age of 40. Regarding their educational background, 20 of them (7.0%) have associate degree and lower degrees, 109 (38.8%) have undergraduate degree, 141 (50.2%) are the graduates of physical education and sports high school and 11 (4.0%) of them have graduate and higher degrees. Looking at the distribution of working periods in the institution, it has been established that 128 of the personnel (45.5%) have been working for 5 years or less, 72 (25.6%) of them for 6-10 years, 28 (10.0%) of them for 11-15 years, 28 (10%) of them for 16-20 years and 25 of them have been working for 21 years and more. Among the personnel participating in the study, 82 (29.2%) of them are in managerial positions, 14 (4.0%) of them are working as trainers, 65 (23.16%) of them as sports training specialists and 20 (7.1%) of them are working as civil servants. Examining the In-Service Training Course Regarding Management or Sports Management; it was determined by statistical data that 116 (41.3%) of the personnel attended the in-service training course and 165 (58.7%) of them did not attend the in-service training course.

In the research, it has been determined that the personnel participating in the study have a positive sustainability attitude in all dimensions and sub-dimensions of SSI. It was found in the study that the total score average of the personnel in SSI was 157, the minimum score they got from the SSI was 96, and the maximum score was 175. Concerning the sub-dimensions of SSI, the attitude score of personnel was found as ($x=4,35\pm,530$) in social sub-dimension, ($x=4,58\pm,540$) in individual sub-dimension, ($x=4,61\pm,542$) in participation sub-dimension, ($x=4,49\pm,615$) in economic sub-dimension, ($x=4,49\pm,595$) in organizational sub-dimension, ($x=4,64\pm,541$) in environmental sub-dimension and the attitude score of the personnel for the whole SSI was found as ($x=4,51\pm,461$). No statistically significant difference was found in the relationship among the attitudes of the personnel working in Provincial Directorates regarding the sustainability in sports according to their ages, their working period in the institution, their positions in the institution and their gender ($p=0,938 >0.05$). However, no difference was observed between male and female personnel in the "social, organizational, individual, economic and environmental" dimensions while it was determined that female staff had a higher level of attitude than male staff in "participation and organizational" dimensions. The fact that the female staff participating in the research come from sports and have a place in this field despite gender pressures show that their gender awareness is high. Concerning the educational background of the personnel working in Provincial Directorates, it has been observed that attitude scores of the personnel who graduated from the sports field related to the "participation and organizational" sub-dimension of SSI were higher than the personnel who graduated from the undergraduate program ($p=,002 p<0.05$). The fact that the courses (sports sociology, sports psychology, sports economics, etc.) taken by the personnel who graduated from the field of sports (BESYO)

during their university education include the sub-dimensions of sustainability in sports in terms of content is thought to create such awareness. In addition, considering whether the personnel employed in Provincial Directorates participated in in-service training or not, it was observed that the attitude scores of those who received in-service training regarding the "social" sub-dimension of SSI were higher than those who did not receive in-service training ($p=,017$ $p<0.05$). It is thought that the social environment provided during in-service trainings and the transfer of their experiences to other personnel through social learning due to the fact that it is an institution where BESYO graduates are predominantly employed, positively affects the awareness of the social dimension that creates sustainability in sports.

In conclusion, it is predicted that the increased awareness of the personnel working in the Provincial and District Directorates of Youth and Sports, which provides public services in the provincial organization, towards sustainability in sports will create a gain in terms of the development of sports throughout the country and ensuring the sustainability of this development and leaving a solid foundation for future generations.